

دیدگاه وحدت‌گرا در تشخیص اختلال استرس پس از حادثه

سیدحسین سلیمی Ph.D.

آدرس گردآورنده: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) - دانشکده پزشکی - گروه روانشناسی - تهران - ایران

خلاصه

دیدگاه وحدت‌گرا با بررسی جامع اختلال استرس پس از حادثه (PTSD) درک کاملی از این اختلال را فراهم آورده و متخصص بالینی با چنین شناختی فرآیند بهبودی و درمان را منطقی‌تر طراحی می‌کند. نظریه واکنشهای استرس تروماتیک براین حقیقت تاکید دارد که حادثه تروماتیک شخصیت فرد را در تمام ابعاد مورد تهاجم قرار داده و بر این اساس کنشهای انسان در حیطه‌های مختلف جسمانی، رفتاری، شناختی و اجتماعی به میزان متفاوت دچار آسیب می‌شوند.

بررسی واکنشهای تروماتیک در چهار مقوله: شخص، محیط و موقعیت، پاسخ ذهنی فرد به تروما، و بالاخره نحوه انطباق پس از تروما صورت می‌گیرد. در بررسی متغیرهای شخص به ویژگیهای شخصیتی، نگرشی، ارزشی و انگیزه‌های فرد توجه می‌شود. محیط و موقعیت نیز به علت تنوع گسترده در بررسی واکنشهای تروماتیک حائز اهمیت است. بطور کلی، حوادث استرس‌زا ماهیتی فرسایشی داشته و توانمندیهای فرد را کاهش می‌دهند. بر این اساس می‌توان چهار نوع حادثه استرس‌زا و تروماتیک پیشنهاد نمود. به علاوه، ابعاد جامعه شناختی و رفتارهای اجتماعی نیز می‌تواند ماهیت و تاثیرگذاری استرس را متحول ساخته و با رواج شایعه و تصورات ذهنی افراد آسیبهای جدی‌تر را موجب شود، که در این صورت دامنه قربانیان حادثه طیفی وسیع‌تر از افراد درگیر در حادثه را شامل می‌شود. متخصصین بالینی در بررسی محیط از واکنش استرس بایستی ابعاد تروما، تجربه تروما، ساختار تروما و محیط پس از تروما را دقت مورد توجه و تحلیل قرار دهند. افزون بر آن تعامل ویژگیهای شخصیتی و محیطی موجب می‌شود تا فرد پاسخهای ذهنی خود را در ابعاد هیجانی، شناختی، انگیزشی، نوروفیزیولوژیکی و نحوه مقابله مشخص سازد و در نهایت شیوه انطباق او را با تروما معین می‌سازد.

مقدمه

فرهنگی می‌باشد بطور منظم و مجموعه‌ای تحت تاثیر قرار می‌دهد و بر این اساس کنشهای انسان در ابعاد مختلف مورد تهاجم قرار می‌گیرد.

یکی از عوامل مهم در بررسی PTSD تبیین خود پنداشت (Self-concept) و هویت (Identity) افراد مبتلا می‌باشد که در حالت حاد به صورت واکنشهای تجزیه‌ای (Dissociative reactions) بروز می‌کند. براین اساس می‌توان ادعا کرد که حوادث تروماتیک قادرند هویت و ساختار - خود را در فرد دگرگون

پیدچیدگی PTSD (Post-Traumatic Stress Disorder) بر این حقیقت تاکید دارد که توصیف این اختلال در کتابهای تشخیصی از جمله DSM-III-R [۱] و یا DSM-IV [۲] تبیین کاملی از آن ارائه نمی‌کند. درک بهتر PTSD، حالات مرتبط با آن، اختلالات هم‌مرز و شایع با آن نیاز به ارائه یک دیدگاه جامع و وحدت‌گرا Integrative Theory دارد. حادثه تروماتیک شخصیت وحدت یافته فرد را که در برگیرنده عوامل تحول، ویژگیهای خانوادگی و